

Vardals-gruppa Aktiviteter 2019

30. januar 2019

Haugom-familien i Gjøvik

Arne Haugom, som drev jernvarehandel i Gjøvik, kom fra Haugom under Skjerven i Vardal. En av stamfedrene het Christian Christophersen f. 1762 og var sønn på Øvre Skjerven. Han hadde en eldre bror som fikk garden så Christian måtte nøye seg med husmannsbruket Haugom. Hans etterkommere drev i flere generasjoner produksjon av ullkarder og blikkvarer. En av sønnesønnene kom til Ringstad hvor hele familien drev som blikkenslagere. Anton Haugom flyttet til Gjøvik og drev kardeproduksjon på Gjøvik Gård. Sønnen Arne, som giftet seg med Klara Tholander, startet jernvarehandelen i Hunnsvegen. Arnes dattersønn, Petter Børde, er svært opptatt av historien. Han kunne fortelle om familiens og forretningens historie på en veldig engasjerende måte.

27. februar 2019

Huntons nye fabrikk

Fabrikkssjef Tom Wasenden orienterte om den nye fabrikk og vi kunne også besiktige produksjonen. Hele anlegget har kostet 250 millioner kroner og produserer treullisolasjon i form av matter og blåseisolasjon. Hunton har kjøpt de enkelte produksjonselementene i «løs vekt» og har med Tom Wasenden i spissen hatt ansvaret for at delene fungerer sammen. Så langt har dette vært vellykket og produksjonsvolumet har hatt tilfredsstillende utvikling.

27. mars 2019

Gjøviks byutvidelser i 1921 og 1955

Ved byetableringen i 1861 fikk Gjøvik tildelt et areal på 848 mål. Etter byutvidelsene i 1921 og 1955 disponerte Gjøvik 7000 mål. Alt dette gikk på bekostning av Vardal som mistet viktige jordbruksarealer og mange skattebetalere. På møtet presenterte Arve Thune denne historien ledsaget av kart, bilder og dokumenter. Møtet ble holdt på Rambekk Gård og forsamlingen fikk en befaring og orientering om drift av anlegget.

29. mai 2019

Husmannsplasser under Berg

Jens Chr. Lied er tidligere eier av Berg. Han ledet vandringsen og fortalte om familiene som hadde bodd på husmannsplassene Jemtland, Lurimot og Digtimot.

24. april 2019

Eiendommer som er utskilt fra Prestegarden

Prestegarden i Vardal var modt på 1800-tallet på 6000 mål, hvorav 600 mål var dyrket. I 1880 kom en lov om reduksjon av prestegardene i Norge. Lovgiverne mente at mange av disse gardene var alt for store og måtte deles opp i mindre bruk. I Vardal resulterte dette i sju selvstendige bruk samt en rekke mindre eiendommer oppsto. På møtet ble dette gjennomgått og livlig kommentert fra nåværende eiere og andre fram møtte.

26. juni 2019

Vandring i Lilleengen-land

Det møtte 12 personer som deltok på vandringsen som gikk fra Elveparken, over brua i Åmot og gjennom området hvor Lilleengens virksomhet var lokalisert. Børre Larsen Stangstuen etablerte seg men familien på plassen Engen i 1868. Han døpte stedet om til Lilleengen som også ble familienavnet. Han kjøpte opp bruket Nygårdstuen som lå langs Hunnselva. Her ble det etablert en rekke virksomheter som baserte seg på vannkraft til drift av maskiner og produksjonsutstyr. Fram til århundreskiftet omfattet dette kornmølle, benmølle, sag og trevarefabrikk og landhandleri.

28. august 2019

Den forsvunne garden Berg

Ingunn Holm er seniorarkeolog hos Riksantikvaren. Hun har arbeidet med utgravninger og registrering av kulturminner i Vardal. På møtet i Prestegardslåven 28. august fortalt hun om en forsvunnen gard: I grenseområdet mellom Aalstad og Prestegarden lå tidligere garden Berg. I gjengjerden, skattelisten, fra 1528 opptrer «Engelbreth paa Bierg» og han skal betale «1 lot sølff» i skatt. Gjengjerden oppgir gardene i prestegjeldet samlet geografisk. Denne garden «Bierg» står oppført sammen med gardene i vestre ende av bygda og kan dermed ikke forveksles med Berg som man kjenner fra østre del av Vardal. I dette området er det, og har det vært, en rekke stedsbetegnelser der «berg» er en del av navnet. Navnene Prestberg og Aalstad-Berg er fortsatt i daglig bruk. Tidligere har navnene Bergsjordet, Bergheim, øvre Berg, nedre Berg og bortre Berg blitt benyttet lokalt. Ingunn Holm kunne fortelle at garden tidlig på 1600-tallet var bebodd av kun én person, en barnløs enke. Hun overdro Berg til sognepresten. Senere ble garden delt mellom Aalstad og Prestegarden, og minnet om Berg lever videre i lokale stedsnavn som fortsatt brukes. I det aktuelle området ble også tuftene etter husene funnet ved en befarig våren 2019.

25. september 2019

Lilleengen – en familiehistorie

Arve Thune har skrevet heftet «Lilleengen – en familiehistorie». På møtet i Prestegardslåven fortalte han om Inge Andrea Bysæter og Børre Larsen Stangstuen. Ekteparet tok senere familienavnet Lilleengen og skapte en familie som ble tallrik. Til sammen fikk de ni barn, hvorav sju vokste opp. Tre av sønnene, Bernt, Mathias og Ole ble i 1902 tatt inn i familieselskapet som fikk navnet B. Lilleengen & Co. Lilleengen-karene kjøpte opp jord- og skogeiendommer i stor stil, og i 1945 omfattet dette 630 mål dyrket jord og 15000 mål skog. I 1947 ble familieselskapet oppløst. Eiendommer og virksomheter ble da gjennom et arveoppgjør fordelt på familiemedlemmer.

30. oktober 2019

Sang og visekunst i Vardal

Stein Villa underholdt med fortellinger om visekunsten i Vardal og framførte mange av visene.

27. november 2019

Besøk på By

I mer enn 60 år var Ludvig Skjerven gardbruker på By. By er en gammel gard og har en spennende historie. Ludvig Skjerven var en dyktig gardbruker og en betydelig kulturpersonlighet. I januar 2017 oppsto brann i hovedbygningen på garden og førte til betydelig skade. Nåværende eiere, Bjørg og Tom Thormodsen, fikk, med stor innsats, restaurert bygningen. Vardal-treff fikk omvisning og orientering om bygningen og restaureringsarbeidet. Arve Thune fortalte om garden og familien Skjerven.